

บทที่ 4

ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

การคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะอำนวยความสะดวกและความยุติธรรมให้กับสังคมและถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่รัฐบังคับใช้ในสังคมเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในรัฐทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยให้กับสังคมภายในกรอบของกฎหมายจึงจำเป็นที่จะต้องใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้มีประสิทธิภาพโดยในการศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงแนวคิดวิธีปฏิบัติและสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในกระบวนการไต่สวนมูลฟ้องโดยหากเป็นกรณีที่พนักงานอัยการเป็น โจทก์ฟ้องศาลมักจะ ไม่ทำการไต่สวนมูลฟ้องเพราะเห็นว่าการที่พนักงานอัยการเป็นผู้ฟ้องคดีต่อศาลย่อมต้องได้มีการตรวจสอบมาแล้วจากการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนและตรวจสอบอีกครั้งโดยพนักงานอัยการก่อนที่จะมาฟ้องคดียังศาล

การไต่สวนมูลฟ้องเป็นการตรวจสอบก่อนเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาไม่ให้ตกเป็นจำเลยในคดีอาญาโดยไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ จึงควรที่จะมีการไต่สวนมูลฟ้องตามที่กฎหมายบัญญัตินอกจากนี้กระบวนการไต่สวนมูลฟ้องมิใช่การกลั่นกรองคดีว่ามีมูลเพียงพอให้ศาลพิจารณาคดีเพื่อพิสูจน์ความจริงหรือไม่เท่านั้นแต่การที่ศาลมีคำสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องถือว่าเป็นระบบการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในแนวคิด Due process of law แม้กฎหมายจะกำหนดให้เป็นดุลพินิจที่ศาลจะไม่ไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พนักงานอัยการเป็น โจทก์ก็ได้ แต่ศาลก็ไม่ควรงดการไต่สวนมูลฟ้องโดยพิจารณาเพียงว่าคดีน่าจะมีมูล เนื่องจากพนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนและผ่านความเห็นชอบจากพนักงานอัยการแล้วเพราะทั้งพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการต่างมีบทบาทในการดำเนินคดีและมุ่งเน้นที่จะเอาพยานหลักฐานมาเพื่อพิสูจน์ความผิดมากกว่าพิสูจน์ความจริงนอกจากนั้นยังถือว่าเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่สอบสวนก่อนฟ้องร้องคดีกัน จึงมีความเป็นไปได้ที่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์ที่ไม่มีโอกาสได้นำพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนในชั้นสอบสวนในกรณีที่พนักงานอัยการเป็น โจทก์ให้สิทธิจำเลยเพียงบางอย่างแต่ก็มีข้อบกพร่องในส่วนที่จำกัดสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในชั้นไต่สวนอยู่พอสมควรกล่าวคือการไม่ดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างแท้จริงโดยมองช่องว่างทางกฎหมายเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ยกตัวอย่างเช่นศาลจะไม่

ทำการไต่สวนในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องก็ได้'หรือกรณีที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาห้ามมิให้จำเลยนำพยานเข้าสืบในชั้นไต่สวนมูลฟ้องแต่ไม่ตัดสิทธิที่จะมีทนายมาช่วยเหลือ¹ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยควรต้องได้รับการช่วยเหลือจากรัฐในการจัดให้มีทนายความมาช่วยเหลือในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเพราะสิทธิการมีทนายความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องก็ถือว่ามี ความสำคัญและสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่จำเลยได้โดยเมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแล้วสิทธิที่จำเลยจะมีทนายความมาคอยช่วยเหลือดังกล่าวนี้จะมีขึ้นได้ ต้องเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้จัดหาทนายความมาเองรัฐไม่ได้เป็นผู้จัดหาทนายความให้ แล้วในทางกลับกันหากเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นบุคคลที่ไม่มีกำลังทรัพย์เพียงพอฐานะยากจนไม่รู้กฎหมายแล้วสิทธินั้นก็จะมีไม่เกิดขึ้นกับผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งเป็นการไม่สอดคล้องกับสิทธิตามรัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง

นอกจากนี้การที่ศาลสามารถรับฟังพยานหลักฐานในชั้นไต่สวนมาประกอบในชั้นพิจารณา โดยที่ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ได้มีทนายความมาช่วยเหลือในท้ายที่สุดผู้ต้องหาหรือจำเลยก็เข้าสู่กระบวนการที่ศาลจะต้องพิพากษาลงโทษจำเลยตามความร้ายแรงของความผิดที่เกิดขึ้นดังนั้นการศึกษานี้มุ่งศึกษาถึงปัญหาที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีในชั้นไต่สวนมูลฟ้องโดยเปรียบเทียบกับ การดำเนินการในชั้นไต่สวนมูลฟ้องของต่างประเทศ เพื่อให้การไต่สวนมูลฟ้องของประเทศไทยมีประสิทธิภาพและเกิดความยุติธรรมตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต่อไป

4.1 ปัญหาการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้

ผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นมนุษย์หรือประชาชนคนหนึ่งภายใต้รัฐธรรมนูญและกฎหมายของรัฐซึ่งควรจะได้รับ การคุ้มครองสิทธิในความเป็นมนุษย์หรือสิทธิมนุษยชนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้มีการบัญญัติถึงการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยไม่มี การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ศาสนา การศึกษาย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญที่บัญญัติรับรองไว้โดยชัดแจ้ง

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 162

² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 165

ด้วยดังนั้นเมื่อรัฐธรรมนูญได้คุ้มครองสิทธิในความเป็นมนุษย์หรือสิทธิมนุษยชน โดยได้บัญญัติถึงการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญไว้โดยกำหนดให้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมไว้ว่า“บุคคลย่อมเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็วและทั่วถึงและมีสิทธิที่จะเสนอข้อเท็จจริงหรือข้อโต้แย้งและพยานหลักฐานของตนและมีสิทธิที่จะให้คดีได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้องรวดเร็วและเป็นธรรม”

ผู้ศึกษาเห็นว่าควรให้สิทธิจำเลยสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยเปิดโอกาสให้จำเลยได้ทราบถึงสิทธิตามรัฐธรรมนูญ และสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐและต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นไต่สวนมูลฟ้องโดยที่จำเลยมีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐในด้านต่างๆเช่นการจัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง และให้ศาลได้มีโอกาสพิจารณาพยานหลักฐานของพนักงานอัยการก่อนที่จะประทับฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเพราะผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจถูกจำกัดสิทธิโดยการถูกขังหรือได้ชื่อว่าเป็นจำเลยและไม่ได้รับอิสรภาพเพราะไม่ได้รับการประกันตัวหรือเพราะฐานะยากจนไม่มีกำลังทรัพย์เพียงพอเพื่อมาใช้ประกันตัวได้จึงต้องถูกจำกัดเสรีภาพ และหากเมื่อในท้ายที่สุดแล้วและการพิจารณาคดีในชั้นไต่สวนมูลฟ้องนั้นพยานหลักฐานในการไต่สวนมูลฟ้องไม่พอพียงให้ศาลประทับฟ้องไว้กล่าวคือศาลเห็นว่าคดีไม่มีมูลจำเลยก็ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการและไม่ต้องถูกจำกัดสิทธิบางประการอีกด้วย อันเป็นการสอดคล้องกับหลักการของรัฐธรรมนูญที่ให้สิทธิไว้อย่างเป็นทางการที่สุดว่าบุคคลย่อมเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็วและทั่วถึงและมีสิทธิที่จะเสนอข้อเท็จจริงหรือข้อโต้แย้งและพยานหลักฐานของตนและมีสิทธิที่จะให้คดีได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้องรวดเร็วและเป็นธรรม

4.1.1 ปัญหาการไม่ไต่สวนมูลฟ้องในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้อง

การพิจารณาปัญหานี้เริ่มจากการที่พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเฉพาะในส่วนที่จะเอาผิดผู้ต้องหาหรือจำเลยเท่านั้นไม่รวบรวมข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อจำเลยเท่าที่ควร แม้ตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดที่เกี่ยวกับจำเลยทั้งข้อดีและข้อเสียด้วยแต่ในทางปฏิบัติกับไม่เป็นเช่นนั้นอีกทั้งพนักงานอัยการก็ได้ตรวจสอบความถูกต้องชอบธรรมของพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวนให้เป็นที่ไปตามหลักการ Due Process of Law โดยตามระบบการดำเนินการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานของไทยมีการแบ่งแยกกระบวนการระหว่างอัยการและพนักงานสอบสวนออกจากกัน โดยที่พนักงานอัยการไม่ได้มีส่วนร่วมกับพนักงานสอบสวนตั้งแต่เริ่มต้นคดีหากพนักงานอัยการเห็นว่าพนักงานสอบสวนยังรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับคดีไม่เพียงพอก็ให้มีอำนาจสั่งพนักงานสอบสวนให้สอบสวนเพิ่มเติมหรือเรียกพยานมาสอบถามได้เท่านั้น และศาลก็ไม่ได้เข้ามา

ใช้กลไกในการไต่สวนมูลฟ้องเพื่อเป็นการตรวจสอบการฟ้องคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์เท่าที่ควรอันไม่เป็นไปตามหลัก Due Process of Law ที่ถือเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งตามแนวทางของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งได้กล่าวถึงการใช้อำนาจของรัฐในทุกกรณีรวมถึงการบังคับใช้กฎหมายที่จะต้องกระทำให้อุบัติตามกระบวนการที่กฎหมายรับรองไว้ จึงส่งผลให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกพนักงานอัยการสั่งฟ้องตกอยู่ในฐานะจำเลยทันทีนอกจากนี้ประเทศไทยได้มีสถิติการยกฟ้องคดีอาญามากกว่าต่างประเทศ อันเนื่องมาจากการสั่งฟ้องคดีของพนักงานอัยการที่พิจารณาตามพยานหลักฐานตามที่พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนมาเท่านั้น โดยหากศาลได้ทำการไต่สวนมูลฟ้องคดีก่อนที่จะประทับฟ้องจำเลยโดยศาลมีดุลพินิจว่าพยานหลักฐานของโจทก์ไม่เพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดศาลย่อมจะพิพากษายกฟ้องทำให้จำเลยได้รับการปล่อยตัวไปไม่ต้องถูกควบคุมตัวไว้ระหว่างการพิจารณาคดีจากศาล

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาข้อมูลจากสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 9 ที่รายงานสถิติคดีความมั่นคงอันอยู่ในความรับผิดชอบของศาลในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีคดีที่ศาลรับฟ้องทั้งสิ้น 190 คดีศาลสั่งจำหน่าย 3 คดีพิพากษาแล้ว 23 คดี ตัดสินลงโทษเพียง 5 คดี แต่ยกฟ้องมากถึง 18 คดี และมีคดีค้าง 164 คดีซึ่งเป็นปัญหาทั้งในแง่ของคดีค้างพิจารณาจำนวนมากและมีอัตราการยกฟ้องคดีสูงมากส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรมและกับจำเลยในคดีความมั่นคงที่ถูกขังโดยไม่ได้รับการประกันตัวซึ่งมีมากถึง 548 คน

ทั้งนี้ยังมีสถิติคดีในรอบปี 2550-2551 ด้วยพบว่าศาลมีคำพิพากษาคดีความมั่นคงทั้งสิ้น 60 คดีลงโทษจำคุกเพียง 20 คดีแต่ยกฟ้องมากถึง 40 คดีหรือคิดเป็นร้อยละ 66 ซึ่งนับว่าสูงมากโดยสาเหตุที่มีคดียกฟ้องจำนวนมากน่าจะมาจาก 2 สาเหตุสำคัญได้แก่

1. ตัวจำเลยไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้องจริงแต่เจ้าหน้าที่ไปจับคนเหล่านั้นมาเพื่อทำการสอบสวนและทำความเห็นควรสั่งฟ้องลงโทษในลักษณะการรวบรวมพยานหลักฐานไม่รัดกุมเพียงพอ
2. ผู้ต้องหาอาจเป็นคนกระทำความผิดจริงแต่ไม่มีพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักเพียงพอมายืนยันเพื่อลงโทษ

เห็นได้ว่าดุลพินิจในการสั่งฟ้องของพนักงานอัยการยังไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอนโดยคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องของพนักงานอัยการทุกคดีนั้นย่อมมีผลกระทบต่อผู้ต้องหาเป็นอย่างมากการที่พนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาโดยพิจารณาพยานหลักฐานจากข้อเท็จจริงและดุลพินิจที่ว่า “มีเหตุที่ควรเชื่อว่าผู้ต้องหากระทำความผิด” ถือว่าเป็นการให้อำนาจพนักงานอัยการมีดุลพินิจที่เปดกว้างไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว การที่กฎหมายบัญญัติว่าศาลจะทำการไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องหรือไม่ก็ได้ ซึ่งก็หมายถึง ศาลอาจมีดุลพินิจที่จะไต่สวนมูลฟ้องหรือไม่ไต่

สวนมูลฟ้องก็ได้โดยในทางปฏิบัตินั้นศาลจะไม่ค่อยดำเนินการไต่สวนมูลฟ้องในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ พิจารณาตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตในคดีทุจริต³ ที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องโดยในคดีดังกล่าวท้ายที่สุดแล้วศาลฎีกายกฟ้องโดยเหตุที่ว่า“จำเลยไม่เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายจึงขาดองค์ประกอบความผิด”⁴ เห็นได้ว่าหากศาลได้มีการไต่สวนมูลฟ้องคดีนี้ก่อนข้อเท็จจริงในส่วนที่เป็นองค์ประกอบความผิดว่า“จำเลยไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย” ศาลชั้นต้นย่อมที่จะยกฟ้องได้ตั้งแต่ในศาลชั้นต้นและจำเลยก็ไม่ต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ และไม่ต้องถูกมองว่าเป็นจำเลยตลอดระยะเวลาที่อยู่ในการพิจารณาของแต่ละชั้นศาลอีกด้วยแต่ที่เป็นปัญหาสำหรับการศึกษานี้คือการพิจารณาคดีนี้มีระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของแต่ละชั้นศาลยาวนานกว่าที่จะมีคำพิพากษาของศาลฎีกา การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเปิดกว้างให้ศาลใช้ดุลพินิจที่จะไม่ทำการไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ก็ได้โดยหากพนักงานอัยการไม่มีการพิจารณาพยานหลักฐานให้มีความรัดกุมก่อนที่จะสั่งฟ้องคดีแต่ผู้ถูกกล่าวหาตกเป็นจำเลยไปแล้วถือว่าไม่เป็นไปตามหลักการตรวจสอบ Due Process of Law ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการตรวจสอบว่าการกระทำใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นต้องกระทำไปโดยชอบด้วยกฎหมายคือชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วยซึ่งจะเน้นไปที่กระบวนการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ว่าได้กระทำการตามกระบวนการที่กฎหมายบัญญัติให้กระทำหรือไม่ซึ่งหากพนักงานอัยการสั่งฟ้องคดีโดยที่ไม่พิจารณาพยานหลักฐานให้ละเอียดรอบคอบแล้วสั่งฟ้องศาลก็ไม่ได้ทำการไต่สวนมูลฟ้องโดยใช้หลักความเชื่อใจว่าฟ้องของพนักงานอัยการได้มีการตรวจสอบและพิจารณามาแล้วเบื้องต้นก็จะเป็นผลเสียที่เกิดขึ้นกับสิทธิเสรีภาพของจำเลยโดยหากว่าจำเลยไม่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างนั้นและหากว่าศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาในทันทีเพราะเห็นว่าคดีผ่านการตรวจสอบจากพนักงานอัยการมาแล้วรอบหนึ่งซึ่งไม่มีความจำเป็นต้องไต่สวนอีกก็จะไม่เป็นไปตามหลักการ Due Process of Law.

ผู้ศึกษาทำการศึกษาถึงปัญหาและแนวทางของการค้นหาความจริงในคดีอาญาในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลมีประสิทธิภาพสามารถคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้อย่างแท้จริงจึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงหลักการการดำเนินคดีตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องการไต่สวนมูลฟ้องในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ให้มีหลักการและวิธีการ ในการไต่สวนมูลฟ้อง เช่นเดียวกับการไต่สวนมูลฟ้องในกรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์มิใช่

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1478/2525. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.deka2007.supremecourt.or.th>. [2559, 24 กุมภาพันธ์]

⁴ อนันต์ ยมจินดา. (2528). *การไต่สวนมูลฟ้องในกรณีพนักงานอัยการเป็นโจทก์*. วิทยานิพนธ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 89.

แต่เพียงให้ศาลพิจารณาในเบื้องต้นจากฟ้องที่พนักงานอัยการฟ้องมาแต่เพียงอย่างเดียวอีกทั้งถือเป็นการลดปริมาณคดี เข้าสู่การพิจารณาของศาลและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมเป็นไปตามหลักสิทธิ ตามรัฐธรรมนูญของจำเลยที่มีสิทธิเสนอข้อเท็จจริงข้อโต้แย้งและพยานหลักฐานของตนเพื่อให้การ ใด่สวนมูลฟ้องเป็นไปด้วยความเท่าเทียมกันระหว่างพนักงานอัยการเป็น โจทก์ฟ้องกับราษฎรเป็น โจทก์ฟ้องคดีตามหลักการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้อย่างแท้จริง

4.1.2 ผลกระทบจากการที่ศาลไม่ใด่สวนมูลฟ้องในกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์

ตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้เป็นดุลพินิจของผู้พิพากษา เท่านั้นที่จะใด่สวนมูลฟ้องในกรณีที่พนักงานอัยการฟ้องคดีหรือไม่ก็ได้โดยไม่มี การรับฟัง พยานหลักฐานจากทั้ง 2 ฝ่ายเพื่อพิจารณาสั่งคดีในชั้นใด่สวนมูลฟ้อง อันถือเป็นการดำเนินการที่ไม่ เป็นไปตาม“หลักฟังความทุกฝ่าย”และหากมีการพิจารณาคดีต่อมาจนศาลมีคำพิพากษาในท้ายที่สุด ใ้หยักฟ้องยอมทำให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆเช่น

- ผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรม

1. การใด่สวนมูลฟ้องในกรณีอัยการเป็น โจทก์ จำเลยจะมีฐานะเป็นจำเลยทันที
2. จำเลยต้องมาหรืออาจถูกคุมตัวมาศาล
3. ทำให้คดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลเป็นจำนวนมาก
4. ก่อให้เกิดปัญหาตามมากล่าวคือมีการกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก
5. ตกเป็นจำเลยสังคมต้องถูกตีตรา
6. จำเลยไม่มีสิทธินำพยานเข้าสืบ ถึงแม้ว่าจำเลยจะเป็นจำเลยแล้วในชั้นใด่สวนมูลฟ้อง เนื่องจากถือว่าการใด่สวนมูลฟ้องนี้เป็นเพียงการพิจารณาในเบื้องต้นว่าคดีมีมูลหรือไม่เท่านั้น

- ผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ

1. หากศาลไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวจำเลยต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ
2. จำเลยไม่มีกำลังทรัพย์เพียงพอที่จะใช้ประกันตัวหรือขอปล่อยตัวชั่วคราว
3. ศาลอาจมีคำสั่งเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพของจำเลยได้ เช่น การจับ การขัง

- ผลกระทบทางครอบครัว

1. การขังนั้นเป็นผลให้ต้องขาดรายได้จากการประกอบอาชีพ ขาดการดำรงชีวิตอยู่ ตามปกติ
2. บิดามารดา สามีภรรยา หรือบุตรที่จะต้องได้รับการเลี้ยงดูจากผู้ที่ไม่ได้รับการประกันตัว อาจดำรงชีวิตต่อไปได้อย่างลำบากเนื่องจากจำเลยและครอบครัวเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง หากศาลประทับฟ้องไว้พิจารณา

คำสั่งของศาลในขั้นตอนการไต่สวนมูลฟ้องคือการสั่งว่าคดีของโจทก์มีมูลหรือไม่มีมูล โดยศาลจะต้องวินิจฉัยจากพยานหลักฐานตามที่พนักงานอัยการได้นำสืบแต่หากศาลเห็นว่าการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดศาลอาจพิพากษายกฟ้องไปได้เลยโดยไม่ต้องประทับฟ้องไว้ก่อนแล้วมาพิจารณาอีกฟ้องในภายหลังและเป็นผลดีกับจำเลยที่จะไม่ต้องถูกจำกัดเสรีภาพด้วย

4.1.3 สิทธิที่จะมีทนายความแก่จำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

เนื่องจากสิทธิการมีทนายความ (Right to counsel) ถือเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ความยุติธรรมอย่างหนึ่งไม่ว่าจะเป็นเรื่องในทางเทคนิคต่างๆหรือวิธีการในการดำเนินการอันเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมที่จำเลยควรจะได้รับ的帮助เหลือจากทนายความโดยตลอดทั้งกระบวนการ สิทธิการมีทนายความได้มีการบัญญัติรับรองไว้ในกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองICCPRและมาตรฐานองค์การสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญาก็ได้ให้ความสำคัญกับการมีทนายความมาคอยช่วยเหลือจำเลยเช่นกันซึ่งถือเป็นการรับรองในระดับนานาชาติเนื่องจากจำเลยอาจไม่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิธีการหรือสิทธิของตนที่มีอยู่ในการดำเนินกระบวนการ และเพื่อเป็นการประกันสิทธิของจำเลยในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยุติธรรมจึงควรให้สิทธิแก่จำเลยในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐที่ต้องจัดหาทนายความให้แก่จำเลย อีกทั้งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ห้ามจำเลยที่จะมีทนายความมาช่วยเหลือ ชักค้ำพยาน โจทก์ได้สิทธิในการมีทนายความจึงเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการพิจารณาคดีซึ่งประเทศไทยได้ให้การรับรองไว้แต่การให้สิทธิจำเลยมีทนายความเข้ามาช่วยเหลือในชั้นไต่สวนมูลฟ้องนั้นจำเลยจะต้องเป็นผู้จัดหาทนายความที่จะเข้ามาช่วยเหลือในคดีด้วยตนเอง โดยที่รัฐไม่ได้จัดหาทนายความให้อันถือว่าไม่ได้มีการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในการมีทนายความอย่างแท้จริง

เมื่อเปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิในการมีทนายความของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่าประเทศสหรัฐอเมริกา มีการคุ้มครองสิทธิของจำเลย ในการมีทนายความมาช่วยเหลือในคดีอาญา และให้จำเลยมีทนายความเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือตั้งแต่ในชั้นสอบสวน โดยความช่วยเหลือจากรัฐ และนอกจากนี้ยังมีองค์การรองรับสิทธิในการมีทนายความไว้ด้วยจึงทำให้ระบบการจัดหาทนายความให้แก่จำเลย ที่ต้องการทนายความมีประสิทธิภาพมาก

⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 165....“จำเลยไม่มีอำนาจนำพยานมาสืบในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิในการที่จำเลยจะมีทนายมาช่วยเหลือ”

เปรียบเทียบสิทธิในการมีทนายความของประเทศฝรั่งเศส เห็นว่า กฎหมายประเทศฝรั่งเศส ถือว่าจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือจากทนายความและศาลจะต้องตั้งทนายความให้แก่จำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง นอกจากนี้ทนายความของประเทศฝรั่งเศสยังมีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้หลายประการ ยกตัวอย่างเช่น (1) การแสดงข้อสังเกตบางอย่างให้ศาลได้รับทราบเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาสังคดีว่าคดีที่ฟ้องนั้นมีมูลหรือไม่ (2) การเรียกร้องสิทธิต่างๆ ให้แก่จำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเช่นสิทธิในการที่จะได้รับการตรวจร่างกายและจิตใจจากแพทย์ (3) การเรียกร้องให้ศาลมีคำสั่งปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างการพิจารณา (4) การยกอายุความทางอาญาขึ้นเพื่อให้ศาลมีคำสั่งยกฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้องและหากศาลไม่เคารพสิทธิในการมีทนายความของผู้ต้องหาหรือจำเลยศาลสูงของประเทศฝรั่งเศสต้องออกคำสั่งยกเลิกการไต่สวนมูลฟ้องแต่ในบางกรณีศาลสูงไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งยกเลิกเพิกถอนการดำเนินการในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหากปรากฏว่าเป็นการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการไต่สวนมูลฟ้องในสิ่งเล็กน้อยๆ และความเป็จริงผู้ต้องหาหรือจำเลยชั้นไต่สวนมูลฟ้องก็มีทนายความที่คอยให้ความช่วยเหลือตลอดการไต่สวนมูลฟ้องอยู่แล้วจึงไม่ถือว่าเป็นการกระทบสิทธิของจำเลยถึงขนาดต้องมีการยกเลิกการไต่สวนมูลฟ้อง ส่วนผลของการยกเลิกการไต่สวนมูลฟ้องนั้นกฎหมายประเทศฝรั่งเศสกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์แผนกคดีอาญาที่จะพิจารณาว่าการยกเลิกเพิกถอนนั้นมีผลต่อการฟ้องคดีหรือไม่ และมีสิทธิสั่งให้ศาลไต่สวนอื่นดำเนินการไต่สวนมูลฟ้องใหม่ได้

นอกจากนี้ได้มีความพยายามในการเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดหาทนายความให้แก่จำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องในมาตรา 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา 165/1 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาความดังนี้ว่า

“มาตรา 165/1 ไม่ว่าจะเป็คดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์หรือคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ก่อนเริ่มไต่สวนมูลฟ้องถ้าจำเลยมาศาลให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าจำเลยไม่มีก็ให้ศาลพิจารณาดังทนายความให้โดยให้นำมาตรา 173 มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. มาตรา 114 วรรคสอง

⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. มาตรา 206 วรรคสอง

⁸ ภาคผนวก

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบกระบวนการพิจารณาของไทยในการให้สิทธิมีทายาทตามกฎหมาย

รัฐธรรมนูญ 2550	ชั้นสอบสวน	ให้การก่อนการ พิจารณา	ชั้นไต่สวน	ชั้นพิจารณา
ผู้ต้องหาหรือ จำเลยมีสิทธิได้รับ การช่วยเหลือจาก รัฐด้วยการจัดหา ทนายความให้ ตามที่กฎหมาย บัญญัติในกรณีที่ผู้ ถูกควบคุมตัวไม่ อาจหาทนายความ ได้ รัฐต้องตั้ง ทนายความให้ผู้ถูก ควบคุมตัวโดยเร็ว ที่สุด	มาตรา 134/1 ใน คดีที่มีอัตราโทษ ประหารชีวิตหรือ คดีที่ผู้ต้องหา อายุไม่เกิน 18 ปี ในวันที่พนักงาน สอบสวนแจ้ง ข้อหา ก่อนเริ่ม ถามคำให้การให้ พนักงาน สอบสวนถาม ผู้ต้องหาว่ามี ทนายความ หรือไม่ ถ้าไม่มี ให้รัฐจัดหา ทนายความให้	มาตรา 237 ทวิ วรรค 3 ถ้าเป็น กรณีที่ผู้ต้องหา ถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดอาญา ซึ่งหากฟ้องเป็น คดีจะเป็นคดีซึ่ง ต้องตั้งทนาย ความให้ตาม มาตรา 173 ก่อน เริ่มสืบพยาน ล่วงหน้าให้ศาล ถามว่ามี ทนายความ หรือไม่ ถ้าไม่มี ให้ศาลตั้งให้	มาตรา 165 .....ในวันไต่ สวนมูลฟ้องให้ จำเลยมาหรือคุม ตัวมาศาล..... จำเลยไม่มีอำนาจ นำพยานมาสืบ ในชั้นไต่สวนมูล ฟ้อง แต่ทั้งนี้ ไม่เป็นการตัด สิทธิในการที่ จำเลยจะมีทนาย มาช่วยเหลือ	มาตรา 173 ในคดีที่มีอัตรา โทษประหาร ชีวิต หรือ ในคดี ที่จำเลยมีอายุไม่ เกิน 18 ปี ใน วันที่ถูกฟ้องต่อ ศาล ก่อนเริ่ม พิจารณาให้ศาล ถามจำเลยว่ามี ทนายความ หรือไม่ ถ้าไม่มี ก็ให้ศาลตั้ง ทนายความให้

จากตารางเห็นได้ว่ากฎหมายกำหนดให้สิทธิในการมีทนายความเข้าช่วยเหลือผู้ต้องหา หรือ จำเลยไว้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการดำเนินคดี เว้นแต่ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องพิจารณาตามมาตรา 165 วรรค 2 กฎหมาย“ไม่ตัดสิทธิ”ในการมีทนายความมาช่วยเหลือ แต่ก็มีได้บัญญัติ ให้รัฐจะต้อง ดำเนินการจัดหาทนายความให้ ทำให้ผู้กระทำความผิดที่ไม่มีกำลังทรัพย์เพียงพอหรือมีฐานะยากจนไม่สามารถต่อสู้คดีตั้งแต่แรกเนื่องจากบทบัญญัติของกฎหมายมิได้บังคับให้มีทนายความขอแรงตั้งแต่ ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเพื่อช่วยในการดำเนินคดีโดยเทียบเคียงให้เห็นชัดเจนได้กับ กระบวนการใน ชั้นพิจารณาคดี ใจความว่าในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตก่อนเริ่มการพิจารณาให้ศาลถามจำเลย ว่ามีทนายความหรือไม่ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้... ทั้งนี้เนื่องจากสิทธิการมีทนายความเป็น

⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 173

สิ่งที่สำคัญต่อการดำเนินกระบวนการพิจารณา หากจำเลยได้มีทนายความและได้รับการช่วยเหลือจากรัฐในการจัดหาทนายความให้ตั้งแต่ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องก็จะเป็นผลดีต่อจำเลยในการที่จำเลยไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและไม่ต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพของจำเลยด้วย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าประเทศไทยได้มองเห็นถึงความสำคัญในหลักของการมีทนายความให้แก่จำเลยและได้มีความพยายามในการที่จะเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องของการมีทนายความในชั้นไต่สวนมูลฟ้องซึ่งเป็นไปตามแนวทางในการศึกษานี้โดยให้มีการขยายสิทธิในการมีทนายความในส่วนของจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องโดยถือเป็นเงื่อนไขในการไต่สวนมูลฟ้องด้วยว่าให้ศาลถามจำเลยก่อนว่ามีทนายความหรือไม่หากจำเลยไม่มีทนายความและต้องการทนายความก็ให้ศาลจัดหาทนายความให้โดยให้นำบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการจัดหาทนายความให้แก่จำเลยในชั้นพิจารณามาใช้บังคับโดยอนุโลม

4.1.4 ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมาเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณา

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโจทก์สามารถนำพยานหลักฐานเข้าสืบในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเพื่อพิสูจน์ว่าคดีของโจทก์นั้นมีมูลส่วนจำเลยไม่มีสิทธินำพยานหลักฐานของตนมาสืบเพื่อพิสูจน์ว่าตนเองไม่มีความผิด โดยจะเห็นได้ว่าการรับฟังพยานหลักฐานของศาลไทยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องนั้นรับฟังพยานหลักฐานเฉพาะในส่วนของโจทก์เพียงฝ่ายเดียวจำเลยมีสิทธิเพียงแต่ซักค้านพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์เท่านั้นหรือจะนำพยานเอกสารที่ฝ่ายจำเลยมียื่นต่อศาลเท่านั้น ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่มีความแตกต่างจากคำเบิกความของพยานโจทก์ เพื่อให้ศาลได้วินิจฉัยถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์เท่านั้นซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าว มีลักษณะที่คล้ายคลึง กับประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสามารถเปรียบเทียบได้กับการไต่สวนมูลฟ้อง โดย คณะลูกขุนใหญ่ Grand Jury ของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่คณะลูกขุนใหญ่ จะรับฟังพยานหลักฐานที่ได้นำเสนอโดยพนักงานอัยการเท่านั้นในส่วนที่มีความแตกต่างระหว่างประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกานั้นก็มีอยู่บางประการกล่าวคือประเทศสหรัฐอเมริกามลรัฐโดยส่วนใหญ่มักจะทำการไต่สวนมูลฟ้องโดยศาล Magistrate เบื้องต้นก่อนแล้วจึงส่งเรื่องที่ได้ไต่สวนมูลฟ้องนั้นๆ ให้แก่คณะลูกขุนใหญ่ Grand Jury เพื่อทำการพิจารณา อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในประเทศไทยไม่มีคณะลูกขุนใหญ่ที่เป็นตัวแทนมาจากประชาชนเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่งเหมือนอย่างประเทศสหรัฐอเมริกา

นอกจากนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยให้ศาลสามารถนำเอาคำเบิกความหรือคำให้การในชั้นไต่สวนของจำเลยมารับฟังประกอบการพิจารณาลงโทษจำเลยได้

ยกตัวอย่างเช่นคำพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องคู่ความอ้างเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาได้¹⁰ หรือศาลมีอำนาจนำเอาข้อเท็จจริงในชั้นไต่สวนมูลฟ้องมาวินิจฉัยยกฟ้องโจทก์ได้¹¹ ในการไต่สวนมูลฟ้อง¹² คดีที่พยานเป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีทั้งในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์และในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์และในกรณีที่ “ไม่ได้ตัวพยานมาเบิกความ” เพราะ “มีเหตุจำเป็นอย่างยิ่ง” ให้ศาลรับฟังสื่อภาพและเสียงคำให้การของพยานนั้นในชั้นไต่สวนมูลฟ้องเสมือนหนึ่งเป็นคำเบิกความของพยานนั้นในชั้นพิจารณาของศาล และให้ศาลรับฟังประกอบพยานอื่นในการพิจารณาพิพากษาคดีได้และเอกสารที่นายจำเลยส่งศาลเพื่อประกอบการชกค้ำพยานโจทก์ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความของพยานโจทก์ที่ตอบคำชกค้ำพยานโจทก์ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องนั้นได้ หากพิงไปถึงพยานเอกสารใดซึ่งพยานได้ตรวจดูและให้การยอมรับแล้วนายจำเลยย่อมส่งเอกสารนั้นเข้าประกอบถ้อยคำของพยานโจทก์ได้ หากใช่เป็นเรื่องจำเลยนำพยานเข้าสืบในชั้นไต่สวนมูลฟ้องอันเป็นการต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาศาลจึงรับฟังเอกสารดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานในชั้นไต่สวนมูลฟ้องได้¹³

ผู้ศึกษาเห็นว่าตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาข้างหลักให้ศาลสามารถนำเอาคำเบิกความหรือคำให้การใดๆ ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องของผู้ต้องหาหรือจำเลยในขณะที่ไม่มีความมาคอยให้ความช่วยเหลือโดยนำมารับฟังประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้ ซึ่งอาจจะเป็นผลเสียแก่จำเลยในคดีนั้นๆ หากต่อมาศาลพิพากษาโดยพิจารณาประกอบคำเบิกความหรือคำให้การใดๆ ที่จำเลยให้ไว้ในขณะที่ไม่มีความมาคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือก็จะถือว่าไม่เป็นธรรมแก่จำเลยเท่าที่ควร

4.2 เปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในชั้นไต่สวนมูลฟ้องของประเทศไทยกับต่างประเทศ

เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินคดีในชั้นไต่สวนมูลฟ้องของประเทศฝรั่งเศสแล้วเห็นว่าประเทศฝรั่งเศสให้ความสำคัญกับการไต่สวนมูลฟ้องโดยถือเป็นขั้นตอนการดำเนินคดีที่มี

¹⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 644/2536. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.deka2007.supremecourt.or.th>. [2559, 24 กุมภาพันธ์]

¹¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 185

¹² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 171

¹³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 904/2522. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.deka2007.supremecourt.or.th>. [2559, 24 กุมภาพันธ์]

ความสำคัญขั้นต้นหนึ่งเพราะเป็นการรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดเกี่ยวกับคดีเพื่อตัดสินในเบื้องต้นว่าคดีที่นำมาฟ้องนั้นมีมูลพอที่จะส่งฟ้องต่อศาลหรือไม่การพิจารณาคดีในชั้นไต่สวนมูลฟ้องนี้ประเทศฝรั่งเศสใช้ระบบไต่สวน Inquisitoire โดยผู้พิพากษาไต่สวนที่จะเข้ามาสืบพยานในการค้นหาความจริงและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมด โดยในคดีความผิดที่มีโทษหนัก crime การไต่สวนมูลฟ้องจะถือว่าเป็นเรื่องบังคับแม้ว่าพนักงานอัยการจะรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับคดีอย่างดีแล้วก็ต้องส่งให้ศาลไต่สวนเสมอส่วนคดีโทษกลาง delit พนักงานอัยการจะส่งให้ศาลไต่สวนมูลฟ้องหรือไม่ก็ได้ส่วนคดีหุโทษ contravention โดยหลักแล้วไม่ต้องมีการไต่สวนมูลฟ้องคดีก่อน

เมื่อเปรียบเทียบกับระบบการไต่สวนมูลฟ้องในประเทศไทยแล้วจะพบว่าในทางปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยจำกัดการไต่สวนมูลฟ้องไว้เฉพาะแต่ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้ฟ้องคดีอาญาต่อศาลโดยตรงเท่านั้นหากเป็นกรณีที่พนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาลไม่ว่าจะเป็นคดีใดก็ไม่จำเป็นต้องมีการไต่สวนมูลฟ้องก่อน กรณีโทษหนักสำหรับประเทศฝรั่งเศสนั้นจะถือว่ามีความสำคัญมากและแม้ว่าพนักงานอัยการจะมีการรวบรวมพยานหลักฐานอย่างดีแล้วตามกฎหมายของประเทศฝรั่งเศสก็บังคับให้ต้องมีการไต่สวนมูลฟ้องคดีก่อนอยู่ดี ซึ่งถือเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยเพื่อไม่ให้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาได้เป็นอย่างดี

เมื่อเปรียบเทียบกับระบบการไต่สวนมูลฟ้องในประเทศไทยแล้วจะพบว่าในทางปฏิบัติวิธีพิจารณาความอาญาของไทยจำกัดการไต่สวนมูลฟ้องไว้เฉพาะแต่กรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาต่อศาลโดยตรงเท่านั้นหากพนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาลไม่ว่าจะเป็นคดีใดจะมีโทษหนักแค่ไหนก็ตามก็ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้องก่อนนอกจากนี้การไต่สวนมูลฟ้องคดีของประเทศไทยจำเลยไม่มีอำนาจนำพยานมาสืบในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าควรให้ศาลทำการไต่สวนคดีที่อัยการเป็นโจทก์ฟ้องด้วยในคดีที่มีอัตราโทษสูงๆและมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของจำเลยโดยเปิดโอกาสให้ศาลได้เรียกพยานหลักฐานและสามารถถามคำให้การจำเลยได้เองเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาชี้ชัดให้เห็นมูลคดีเพื่อประโยชน์ต่อไปในการพิจารณาคดีในชั้นพิจารณาด้วย